

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 17. novembra 2011 *

Vo veci C-412/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Spojené kráľovstvo) z 27. júla 2010 a doručený Súdnemu dvoru 18. augusta 2010, ktorý súvisí s konaním:

Deo Antoine Homawoo

proti

GMF Assurances SA,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia A. Prechal, K. Schiemann, C. Toader (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

* Jazyk konania: angličtina.

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. júla 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- D. A. Homawoo, v zastúpení: J. Dingemans, QC, M. Zurbrugg a K. Deal, advocates, I. Mitchell, solicitor,

- GMF Assurances SA, v zastúpení: N. Paines, QC, P. Janusz, advocate, S. Ball a P. Thomas, solicitors,

- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: L. Seeboruth, splnomocnený zástupca,

- grécka vláda, v zastúpení: G. Karipsiadis a T. Papadopoulou, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 6. septembra 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 31 a 32 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (RÍM II) (Ú. v. EÚ L 199, s. 40, ďalej len „nariadenie“) v spojení s článkom 297 ZFEÚ.

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, kde vystupuje na jednej strane D.A. Homawoo, bydliskom v Spojenom kráľovstve, ktorý sa stal obeťou dopravnej nehody počas pobytu vo Francúzsku, a na druhej strane GMF Assurances SA (ďalej len „GMF“), poisťovacia spoločnosť založenou a usadená vo Francúzsku.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenia č. 6, 13, 14 a 16 nariadenia znejú:

„(6) Riadne fungovanie vnútorného trhu vyžaduje v záujme predvídateľnosti výsledku sporov istoty, pokiaľ ide o rozhodné právo a voľný pohyb súdnych rozhodnutí, aby kolízne normy v členských štátoch určovali použitie rovnakého vnútroštátneho právneho poriadku bez ohľadu na to, súd ktorej krajiny vo veci koná.

...

(13) Jednotné pravidlá uplatňované bez ohľadu na to, ktorý právny poriadok určujú, môžu zabrániť nebezpečenstvu narušenia rovnosti sporových strán v Spoločenstve.

(14) Požiadavka právnej istoty a potreba nastolenia spravodlivosti v jednotlivých prípadoch sú základnými prvkami priestoru spravodlivosti...

...

(16) Jednotné pravidlá by mali zvýšiť predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a zabezpečiť primeranú rovnováhu medzi záujmami osoby, o ktorej sa tvrdí, že je zodpovedná, a záujmami poškodenej osoby....“

4 Podľa článku 4 ods. 1 nariadenia:

„Pokiaľ nie je v tomto nariadení ustanovené inak, spravuje sa mimozmluvný záväzok vyplývajúci z civilného deliktu právnym poriadkom krajiny, na území ktorej vznikla škoda, bez ohľadu na to, na území ktorej krajiny došlo ku skutočnosti, ktorá spôsobila škodu, a bez ohľadu na to, na území ktorej krajiny alebo krajín nastali nepriame následky takejto skutočnosti.“

5 Článok 15 nariadenia s názvom „Rozsah použitia rozhodného práva“ uvádza:

„Rozhodným právom pre mimozmluvné záväzky podľa tohto nariadenia sa spravujú najmä:

...

c) existencia, povaha a stanovenie výšky škody alebo požadovaného odškodnenia;

...“

- 6 Článok 28 nariadenia s názvom „Vzťah k existujúcim medzinárodným dohovorom“ stanovuje:

„1. Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnými stranami sú jeden alebo viacero členských štátov v čase prijatia tohto nariadenia a ktoré ustanovujú kolízne normy pre mimozmluvné záväzky.

2. Toto nariadenie má však medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzatvorenými výlučne medzi dvomi alebo viacerými z nich, v rozsahu, v ktorom sa týkajú otázok upravených týmto nariadením.“

- 7 Článok 29 nariadenia, ktorý sa týka zoznamu medzinárodných dohovorov, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty do 11. júla 2008 oznámia Komisii zoznam dohovorov uvedený v článku 28 ods. 1. Po tomto dni členské štáty oznámia Komisii každé vypovedanie týchto dohovorov.“

- 8 Článok 30 ods. 2 nariadenia znie:

„Najneskôr 31. decembra 2008 Komisia predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru štúdiu o situácii v oblasti rozhodného práva pre mimozmluvné záväzky vyplývajúce z porušenia práva na súkromie a práv na ochranu osobnosti s ohľadom na pravidlá súvisiace so slobodou tlače a slobodou

prejavu v médiách a otázky kolízie práva súvisiace so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov.“

- 9 Článok 31 nariadenia, ktorý má názov „Časové uplatnenie“, stanovuje:

„Toto nariadenie sa uplatní na skutočnosti, ktoré spôsobili škodu a ku ktorým došlo po nadobudnutí jeho účinnosti.“

- 10 Článok 32 nariadenia nazvaný „Dátum uplatnenia“ stanovuje:

„Toto nariadenie sa uplatňuje od 11. januára 2009 okrem článku 29, ktorý sa uplatňuje od 11. júla 2008.“

Vnútroštátna právna úprava

- 11 Kolízna úprava v anglickom práve v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, je obsiahnutá v časti III zákona o medzinárodnom práve súkromnom z roku 1995 (rôzne ustanovenia) [Private International Law (Miscellaneous Provisions) Act 1995] a stanovuje, že rozhodným právom je právo krajiny, v ktorej došlo k civilnému deliktu. V oblasti telesnej ujmy článok 11

ods. 2 písm. a) uvedeného zákona stanovuje, že rozhodným právom je právo miesta, kde sa jednotliviec nachádzal v okamihu, keď utrpel ujmu.

- 12 Článok 15A uvedeného zákona z roku 1995, ktorý bol vložený nariadením z roku 2008 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Anglicko, Wales a Severné Írsko) [Law applicable to Non-Contractual Obligations (England and Wales and Northern Ireland) Regulations 2008, SI 2008, n° 2986] stanovuje, že nijaké ustanovenie v časti III tohto zákona z roku 1995 „nemá vplyv na posúdenie otázok týkajúcich sa civilných deliktov, ktoré sa majú posúdiť podľa [nariadenia]“.
- 13 Pokiaľ ide o posúdenie náhrady škody, vnútroštátna judikatúra a najmä rozhodnutie House of Lords vo veci Harding/Wealands [(2007) 2 AC 1] zakotvuje, že posúdenie náhrady škody sa riadi anglickým právom ako *lex fori*.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 D. A. Homawoo sa 29. augusta 2007 počas pobytu vo Francúzsku stal obeťou automobilovej nehody spôsobenej motorovým vozidlom, ktoré riadila osoba s poistením uzavretým v spoločnosti GMF.
- 15 Dňa 8. januára 2009 podal D. A. Homawoo okrem iného proti spoločnosti GMF žalobu o náhradu telesnej ujmy a nepriamych škôd na High Court of Justice.

- 16 Žalobca v konaní vo veci samej pred vnútroštátnym súdom tvrdil, že posúdenie náhrady škody sa riadi anglickým právom, ktoré je právom určeným kolíznymi normami *lex fori* použiteľnými na spor vo veci samej. Zastával totiž názor, že nariadenie sa z hľadiska *ratione temporis* nepoužije, lebo podľa jeho článkov 31 a 32 sa neuplatní na skutočnosti, ktoré viedli k vzniku škody a ku ktorým ako vo veci samej došlo pred 11. januárom 2009, čo je stanovený dátum nadobudnutia účinnosti nariadenia. Žalobca subsidiárne uvádzal, že nariadenie sa neuplatní, lebo bez ohľadu na dátum vzniku škody bolo predmetné konanie začaté pred týmto dátumom.
- 17 Spoločnosť GMF nespochybňovala dôvodnosť žaloby o náhradu škody, ale tvrdila, že posúdenie uvedenej škody sa v súlade s kolíznymi normami zakotvenými nariadením riadi francúzskym právom. Podľa spoločnosti GMF totiž nariadenie nadobudlo účinnosť dvadsiaty deň nasledujúci po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* v súlade s pravidlom zakotveným v článku 297 ZFEÚ. Bolo preto podľa nej použiteľné vo veci samej, keďže k skutočnosti, ktorá viedla k vzniku uvedenej škody, došlo po tomto dátume a vnútroštátny súd bol na určenie rozhodného práva vyzvaný po 11. januári 2009.
- 18 High Court of Justice sa po prvé domnieva, že článok 32 tohto nariadenia neodkazuje na dátum podania žaloby na súd či na dátum vynesenia súdneho rozhodnutia, a že preto nič neodôvodňuje výklad tohto ustanovenia v tom zmysle, že sa nariadenie použije na každé konanie začaté od dátumu stanoveného v tomto ustanovení. Tento súd po druhé uvádza, že výklad, podľa ktorého sa nariadenie použije na skutočnosti, ktoré viedli k vzniku škody a ku ktorým došlo po 11. januári 2009, zaručuje právnu istotu, lebo uvádza pevný dátum bez väzby na začatie súdnych konaní. S ohľadom na znenie článku 31 nariadenia však má pochybnosti o tom, či je možné taký výklad prijať.

19 Za týchto podmienok High Court of Justice (England & Wales) Queen's Bench Division rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa články 31 a 32 [nariadenia] v spojení s článkom 297 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd je povinný použiť [toto nariadenie], a najmä [jeho] článok 15 písm. c)..., na prípad, v ktorom ku skutočnosti, ktorá spôsobila škodu, došlo 29. augusta 2007?

2. Má na odpoveď na otázku 1 vplyv niektorá z týchto okolností:

a) konanie o náhradu škody sa začalo 8. januára 2009;

b) vnútroštátny súd do 11. januára 2009 neurčil rozhodné právo?“

O prejudiciálnych otázkach

20 Vnútroštátny súd sa svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, v podstate pýta, či sa majú články 31 a 32 nariadenia v spojení s článkom 297 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd je povinný použiť nariadenie len na skutočnosti, ktoré viedli k vzniku škody a ku ktorým došlo od 11. januára 2009, a či dátum

začatia konania o náhradu škody, ako aj dátum určenia rozhodného práva súdom, ktorému bol spor predložený, má vplyv na vymedzenie uplatnenia *ratione temporis* tohto nariadenia.

- 21 V prejednávanej veci treba na účely zodpovedania otázok položených vnútroštátnym súdom preskúmať obe ustanovenia nariadenia s cieľom zistiť jeho nadobudnutie účinnosti a dátum, od ktorého je toto nariadenie uplatniteľné.
- 22 Pokiaľ ide o dátum nadobudnutia účinnosti nariadenia, treba pripomenúť, že podľa článku 297 ods. 1 tretieho pododseku ZFEÚ nadobúdajú legislatívne akty účinnosť dňom, ktorý je v nich stanovený, inak dvadsiatym dňom po ich uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
- 23 Aj keď v prejednávanej veci nariadenie vyslovene nestanovuje dátum nadobudnutia účinnosti, obsahuje však článok 31 nazvaný „Časové uplatnenie“, podľa ktorého sa uplatní na skutočnosti, ktoré viedli k vzniku škody a ku ktorým došlo po nadobudnutí jeho účinnosti, a ďalej článok 32 nazvaný „Dátum uplatnenia“, podľa ktorého sa nariadenie uplatní od 11. januára 2009 s výnimkou jedného článku, ktorého sa prejednávaná vec netýka.
- 24 V tomto ohľade treba uviesť, že zákonodarca sa môže rozhodnúť odlíšiť dátum nadobudnutia účinnosti od dátumu uplatniteľnosti aktu, ktorý prijíma, a to tak, že druhý dátum vo vzťahu k prvému odloží. Taký postup môže po jeho nadobudnutí účinnosti, a teda integrácii do právneho poriadku Únie, najmä umožniť, aby členské štáty či orgány Únie na základe tohto aktu najskôr splnili povinnosti, ktoré sú im uložené a ktoré sa javia nevyhnuté na jeho neskoršie uplatňovanie voči všetkým právnym subjektom, na ktoré sa vzťahuje, v plnom rozsahu.

- 25 Ako uviedol generálny advokát v bode 21 svojich návrhov, zákonodarca takto postupoval vo viacerých aktoch prijatých v oblasti súdnej spolupráce v občianskych veciach, a to najmä v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, s. 6).
- 26 Pokiaľ ide o nariadenie, je nesporné, že v článku 31 ani článku 32 nie je stanovený dátum nadobudnutia jeho účinnosti.
- 27 Tri jazykové znenia názvu článku 32 nariadenia („Inwerkingtreding“, Data „intrării în vigoare“ a „Entrada en vigor“) vlastne odkazujú na pojem nadobudnutia účinnosti. Obsahovo však tento článok aj v týchto troch zneniach uvádza 11. január 2009 ako dátum uplatniteľnosti nariadenia.
- 28 Ako pripomenul generálny advokát v bode 39 svojich návrhov, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že nevyhnutnosť jednotného výkladu aktov Únie vylučuje, aby sa v prípade pochybnosti text ustanovenia posudzoval izolovane, a naopak vyžaduje, aby sa vykladal a uplatňoval vo svetle svojho znenia v ostatných úradných jazykoch (pozri najmä rozsudok z 12. júla 1979, Koschniske, 9/79, Zb. s. 2717, bod 6).
- 29 V prejednávanej veci treba vzhľadom na obsah ustanovenia, ktorý sa vo všetkých jazykových zneniach zhoduje, konštatovať, že článok 32 nariadenia nestanovuje dátum jeho nadobudnutia účinnosti, ale dátum jeho uplatniteľnosti.

- 30 Z toho vyplýva, že vzhľadom na neexistenciu osobitného ustanovenia, ktoré by stanovovalo dátum nadobudnutia účinnosti nariadenia, tento dátum musí byť určený podľa všeobecného pravidla zakotveného v článku 297 ods. 1 treťom pododseku ZFEÚ. Nariadenie bolo v *Úradnom vestníku Európskej únie* uverejnené 31. júla 2007, a nadobudlo preto účinnosť dvadsiatym dňom po svojom uverejnení, teda 20. augusta 2007.
- 31 Taký záver potvrdzuje okolnosť, že nariadenie ukladá od tohto posledného uvedeného dátumu členským štátom a Komisii určité povinnosti. Podľa článku 29 nariadenia tak mali členské štáty pred dátumom uplatniteľnosti nariadenia – a to konkrétne k 11. júlu 2008 – povinnosť oznámiť Komisii medzinárodné dohovory v tejto oblasti, ktorých sú zmluvnými stranami, a Komisia bola povinná zoznam týchto dohovorov uverejniť v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
- 32 Ďalej na základe článku 30 ods. 2 nariadenia mala Komisia najneskôr do 31. decembra 2008 predložiť Parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru štúdiu o situácii v oblasti práva rozhodného pre mimozmluvné záväzky. Tieto povinnosti teda mali byť splnené pred 11. januárom 2009, dátumom stanoveným v článku 32 nariadenia na účely jeho uplatnenia voči všetkým právnym subjektom.
- 33 Za týchto podmienok nemožno článok 31 nariadenia, ktorý sa podľa svojho názvu týka „Časového uplatnenia“, vykladať bez zohľadnenia dátumu uplatniteľnosti stanoveného v článku 32 nariadenia, teda 11. januára 2009. Treba preto dospieť k záveru, že na základe článku 31 sa toto nariadenie uplatní na skutočnosti, ktoré viedli k vzniku škody a ku ktorým došlo od tohto dátumu.

- 34 Jedine takýto výklad umožňuje úplne dosiahnuť ciele nariadenia podľa jeho odôvodnení č. 6, 13, 14 a 16, teda zaručenie predvídateľnosti výsledku sporov, právnej istoty, pokiaľ ide o rozhodné právo, a jednotného uplatňovania uvedeného nariadenia vo všetkých členských štátoch.
- 35 Tieto ciele by naopak boli ohrozené, pokiaľ by sa nariadenie uplatnilo na skutočnosti, ku ktorým došlo pred dátumom nadobudnutia jeho účinnosti a dátumom stanoveným v jeho článku 32. Ako totiž uviedol aj žalobca vo veci samej, vláda Spojeného kráľovstva a Komisia, nemožno vylúčiť, že dve skutočnosti, ku ktorým došlo v ten istý deň pred 11. januárom 2009, by sa mohli riadiť iným právom v závislosti od dátumu začatia konania o náhradu škody či dátumu určenia rozhodného práva súdom, ktorému bol spor predložený. Povinnosti vyplývajúce zo skutočnosti, ktorá na jednom a tom istom mieste viedla k vzniku škody u niekoľkých osôb, by sa navyše mohli riadiť rôznym právom v závislosti od výsledku rôznych súdnych konaní.
- 36 Ani dátum začatia konania vo veci, ani dátum určenia rozhodného práva vnútroštátnym súdom preto nie sú na účely vymedzenia pôsobnosti *ratione temporis* nariadenia relevantné. Ako vyplýva z jeho článku 31, jediný okamih, ktorý treba zohľadniť, je okamih, keď došlo k civilnému deliktu.
- 37 Za týchto podmienok treba na položené otázky odpovedať, že články 31 a 32 nariadenia v spojení s článkom 297 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd je povinný uplatniť toto nariadenie len na skutočnosti, ktoré viedli k vzniku škody a ku ktorým došlo od 11. januára 2009, a že dátum začatia konania o náhradu škody alebo dátum určenia rozhodného práva súdom, ktorému bola vec predložená, nemá vplyv na účely vymedzenia časovej pôsobnosti tohto nariadenia.

O trovách

- ³⁸ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Články 31 a 32 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 864/2007/ES z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (RÍM II) v spojení s článkom 297 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd je povinný uplatniť toto nariadenie len na skutočnosti, ktoré viedli k vzniku škody a ku ktorým došlo od 11. januára 2009, a že dátum začatia konania o náhradu škody alebo dátum určenia rozhodného práva súdom, ktorému bola vec predložená, nemá vplyv na účely vymedzenia časovej pôsobnosti tohto nariadenia.

Podpisy